

İstanbul Üniversitesi Yayın No: 5187
ISSN: 1309-6214

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ

İ.Ü.
ÇEVİRİBİLİM DERGİSİ
SAYI: V

I.U. Journal of Translation Studies

İ.Ü. Çeviribilim Dergisi uluslararası hakemli bir dergidir.

ÇEVİRİBİLİM BÖLÜMÜ DERGİSİ 1/2012

İSTANBUL - 2013

Bu Sayının Hakemleri

Prof. Dr. Mine Yazıcı

Prof. Dr. Foleriana Popescu

Prof. Dr. John Milton

Prof. Dr. Roberto A. Valdeon

Prof. Dr. Nedret Kuran-Burçođlu

Doç. Dr. Ayşe Nihal Akbulut

Doç. Dr. Rafael Carpintero Ortega

Yrd. Doç. Dr. Alenka Koçbek

Yrd. Doç. Dr. Jonathan Ross

Prof. Dr. Emel ERGUN
(Dergi Sorumlusu)

Prof. Dr. Alev BULUT
(Editör)

Doç. Dr. Betül PARLAK
(Editör Yardımcısı)

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Emel ERGUN

Prof. Dr. Sakine ERUZ

Prof. Dr. Alev BULUT

Doç. Dr. Arzu KUNT

Doç. Dr. Arsun URAS YILMAZ

Yrd. Doç. Dr. Ayşe F. ECE

Doç. Dr. Betül PARLAK

Dergi Yayın Ekibi

Arş. Gör. Neslihan DEMEZ

Arş. Gör. Zuhul KARACA

Arş. Gör. Esra ÖZKAYA SALTOĐLU

İÇİNDEKİLER

Sunuş & Preface

ix-xv

Muazzez USLU

Representation of Turkish Literature in English:
Translations of Short Stories as a Case

1-38

Arzu Eker RODİTAKİS

A Paratextual Look at the Greek Translations of Turkish Novels

39-68

Ari ÇOKONA

Greek Translations of Turkish Literature: A Suggested Bibliography

69-87

Özlem BERK ALBACHTEN

Turkish Literature in Italian: 1923-2012

89-120

Rafael CARPINTERO ORTEGA

Turkish Literature Published In Spain (1954-2010)

121-144

BOOK REVIEWS & KİTAP TANITIMLARI

İnönü KORKMAZ

Kızılıcak Karpuz Olur Mu Hiç? İlahi Çevirmen!

147-160

İngilizceye Çeviren: Esra Nur ÖZBİLİCİ

Erendiz ÖZBAYOĞLU

İmgebilim-Çeviribilim İlişkisini Odak Noktasına Taşıyan bir Kitap:

Da "Mamma! Lı Turchi!" a "Mamma!/? Gli Italiani!

161- 172

İngilizceye Çeviren: Oğuz BAYKARA

YAZI KURALLARI & GUIDELINES FOR AUTHORS

173- 180

İ.Ü. ÇEVİRİBİLİM DERGİSİ

İ.Ü. Çeviribilim Dergisi, yerel nitelikli uluslararası hakemli bir dergidir. Özel sayılar hariç yılda iki kez çıkar. Türkiye'ye ve yakın bölgesine yönelik çalışmaları uluslararası akademik arenaya taşıma ve bilimsel olarak tartışılabilir kılma amacını taşımaktadır. Bu nedenle bölgesel çeviri gerçeklerinden yola çıkarak geçmişten bu yana Doğu ve Batı veya Kuzey ve Güney arasındaki ilişkilerde biriken zengin çeviri deneyimini çağdaş bilimsel kuramlar ışığında incelemelere yer açarak uluslararası akademik mozaığe kendi rengini katmayı hedeflemektedir. Bu nedenle de, bilgiyi ithal etme politikasından çok Türkiye'nin ve yakın bölgesinin zengin çeviri deneyimini uluslararası arenaya taşıma işlevini yerine getirmeyi hedeflemektedir. Uluslararası iletişimde İngilizcenin kolaylaştırıcı rolünü dikkate alırken "çeviri"nin dil ve kültürle doğrudan ilişkisini de önemseyerek İngilizcenin egemenliğindeki tek dilli yaklaşımdan uzak durmayı seçmiş ve dergide başta Türkçe, İngilizce, Almanca ve Fransızca olmak üzere çokdillilik benimsemiştir. Dergide yer verilecek çalışmalarda yöntemsel olarak özgünlük, görgüllük, sistemlilik, açıklık ve uluslararası akademik çevreye seslenebilirlik özellikleri temel alınmıştır.

Dergi karşılaştırmalı çeviri incelemeleri, çeviri kuramı, çeviri eleştirisi, çeviri eğitimi, çeviri tarihi, çeviri etiği, profesyonel çevirmenlik, çeviri teknolojisi, özel alan çevirisi gibi doğrudan ilgili konuların yanı sıra karşılaştırmalı kültür ve yazın incelemeleri, küresel bilgi transferi, diller ve kültürlerarası etkileşimler gibi konularda, çeviriyle bağlantıyı ön planda tutan disiplinlerarası çalışmalara da açıktır. Dergi yer vereceği makalelerde, derlenmiş bilgiler aktarmakla yetinen değil, özgün bilgi üretimine katkı özelliği taşıyan makalelere yer vermeyi amaçlamaktadır. Yüksek lisans ve doktora tezlerinden türetilmiş yenilik içeren incelemeleri de özgün bilgi kapsamında değerlendirmektedir. Dergide ayrıca ilgili alanlarda kitap ve tez tanıtımlarının yanı sıra, nitelikli çeviribilimsel etkinliklerle ilgili duyurulara da yer verilmektedir.

I.U. JOURNAL OF TRANSLATION STUDIES

I.U. Journal of Translation Studies is a refereed international journal of regional research. It is issued biannually except for the special issues on specific occasions. It aims to promote national studies in the international arena of science and trigger new lines of scientific discussion. Therefore, harking back to regional translation as a phenomenon which derives from the relations between not only East and West but also North and South, it intends to deal with the rich heritage in the light of the contemporary theories of Translation Studies thereby enriching the international cultural mosaic of the world by adding its own authentic colours. Accordingly, it aims at functioning as a means of transferring knowledge from the rich translation experience of Turkey and her neighbourhood to the international arena instead of importing knowledge from international journals. Considering the current trend of monolingualism or the hegemony of English as Lingua Franca in international journals as well as the close relationship of “translation” with language and culture, it deliberately prefers to stay away from monolingualism and adopts the policy of multilingualism by making use of such languages as Turkish, English, German and French. Within the framework of the principles, it abides by the main terms of scientificity listed as follows: originality, clarity, systematicity, empiricity as well as its potential to address the universal academic environment.

The journal mainly covers the areas of Comparative Translation Studies, Translation Theory, Ethics of Translation, Translation Criticism, Translator Training, History of Translation, Professionalism, Information Technologies, Domain-specific Translation and Interdisciplinary Studies on translations. It is also open to translation-oriented studies which deal with comparative cultural and literary studies, papers on global transfer of knowledge, studies on linguistic and cultural encounters as well as papers based on MA and PhD dissertations which foreground their relation with Translation Studies. The journal aims to issue not such articles as those saturated with compiled knowledge, but as those which contribute to the generation of original knowledge. Therefore, it evaluates innovative studies on MA and PhD dissertations within the coverage of original knowledge. Additionally, the journal includes reviews of books, notices of translation activities and lists of new publications related with Translation Studies.

Sunuş

İ.Ü. Çeviribilim Dergisi, manifestomuzda belirttiğimiz gibi yerel nitelikli uluslararası hakemli bir dergidir. Öncelikli hedefi Batı için çok fazla görünür olmayan coğrafyamız ve dilimizden yola çıkan çeviri olgularını ve verilerini çağdaş bilimsel kuramlar ışığında tartışan araştırmalara yer vererek bu bilgileri uluslararası platformda çeviribilim akademisyenleri ile paylaşmaktır. Bu hedefe dayanarak 2012-2013 yayın dönemi için bir Özel Sayı tasarlamış ve bununla ilgili duyuruları Çeviribilim araştırmacılarına göndermiştik. Amacımız Türkçeden başka dillere çevrilmiş olan eserler ile ilgili bibliyografya çalışmalarına ve bu bibliyografyaları değerlendiren makalelere yer vermektir. Böylece hem bibliyografya verilerinin başka araştırmacıların bilgisine sunulmasına aracılık etmeyi hem de bu bibliyografyaları değerlendiren araştırmaları uluslararası platformda tartışmaya açmayı hedefliyorduk. Ancak yılda iki kez çıkması koşulu bulunan bir hakemli dergi olarak, istenen içerikteki yazıların zamanında elimize ulaşmaması nedeniyle bu projeden vazgeçmek durumunda kaldık. Özel Sayı duyurusunda yer verdiğimiz tematik izleği dergimizin hedefleri doğrultusunda bu ve bundan sonraki sayılara taşımaya karar verdik. Nitekim 5. sayımız bu çağrımıza yanıt veren ve konuyu çeşitli açılardan ele alan yazarların makalelerinden oluşmaktadır. Bu sayı ile hem ulusal hem de uluslararası platformda Türkçenin yazılı ürünlerinin başka dillerdeki varlığını çeşitli kültürel bileşenleri ve eyleyenleri ile tartışmaya açmayı umuyoruz. Benzer çalışmaları sonraki sayılarımızda da yayımlamaktan mutluluk duyacağımızı belirtmek isteriz.

Bu sayımızın ilk makalesi Boğaziçi Üniversitesi doktora öğrencilerinden Muazzez Uslu'nun "Representation of Turkish Literature in English: Translations of Short Stories as a Case" başlıklı çalışması. Yazar, 2000li yıllardan sonra Türkçeden İngilizceye çevrilen öykülerin sayısındaki artışın nedenlerini tarihsel ve eleştirel açıdan sorgulamayı hedeflemiştir. Öykü türünü merkeze alarak Türk edebiyatı ve Türkçeden İngilizceye öykü çevirileri örneğinde bir kültürün ve dilin başka bir dilde temsili açısından değerlendirmeyi denemektedir. Makalenin görgül verileri yazarın kendi hazırladığı 2000-2010 yılları arasında Türkçeden İngilizceye çevrilen öyküleri içeren bibliyografyaya dayanmakta olup yazar söz konusu bibliyografyayı da dergimizdeki makalenin eki olarak araştırmacılarla paylaşmaktadır.

İkinci makalemiz Selanik Aristotle Üniversitesi'nde doktora öğrencisi olan Arzu Eker Roditakis'in "A Paratextual Look at the Greek Translations

of Turkish Novels” başlıklı çalışmasıdır. Yazar, makalesinde Türkçeden Yunancaya son yıllarda çevrilmiş olan romanların yanmetinlerinin eleştiril, yorumsal ve betimleyici bir çözümlemesini sunmaktadır. Yanmetinler, yazarın dikkat çektiği gibi, çeviri metnin alımlanmasında işlevsel bir rol taşıyarak bir yandan çeviri metin okuyucularının metni algılama biçimini etkilerken öte yandan söz konusu okuma biçimlerini yansıtmaktadır. Makalenin ilk bölümünde kitap kapaklarının ve başlıkların çevirileri odağında söz konusu yanmetinlerde Türk kültürünün metonimik olarak nasıl kurgulanıp sunulduğunu tartışılmaktadır. Makalenin ikinci bölümünde ise Ahmet Ümit’in *İstanbul Hatırası* başlıklı romanının Yunanca çevirisinde kitap kapağı ve başlığına ek olarak çevirmen notları ve İstanbul haritası gibi başka yanmetinler de çözümlemeye eklenerek bu yan metinlerin romanın erek okuyucuya sunumundaki işlevi tartışılmıştır.

İzleyen sayfalarda Roditakis’in Türk edebiyatının Yunancadaki varlığına ilişkin makalesinde sıkça söz ettiği önemli bir kaynak olarak araştırmacı, yazar ve çevirmen Ari Çokona’nın *Çevirmenin Notu (Ç.N.)* dergisinin 7. Sayısında (Ocak 2009) yayımlanan “Yunancaya Çevrilmiş Türk Edebiyatı” başlıklı çalışmasını bulacaksınız. Söz konusu çalışmanın belirttiğimiz hedefler doğrultusunda uluslararası çeviribilim camiası için veri kaynağı olabileceğini düşünerek dergimizde yayımlamaya karar verdik. Ari Çokona ile bu amaçla iletişim kurduğumuzda bizi kırmayarak büyük bir emekle hazırlanmış çalışmasını yayımlamamıza izin vermiştir. Bu çalışma sadece veri sunduğu için hakemlere gönderilmemiştir. Bibliyografyanın sağladığı kapsamlı verilerin başka araştırmacıların çalışmalarına katkı sağlayacağını umuyoruz.

Dergimizin üçüncü makalesi Boğaziçi Üniversitesi Çeviribilim Bölümü öğretim üyelerinden Doç. Dr. Özlem Berk Albachten’in “Turkish Literature in Italian: 1923-2012” başlığını taşıyan ayrıntılı araştırmasına dayanmaktadır. Söz konusu çalışma 1923-2012 yılları arasında Türkçeden İtalyancaya çevrilen eserlerin bibliyografyasını da içermektedir. Yazarın birincil amacının Türk edebiyatından İtalyancaya yapılan çevirilerin durumunu saptayarak bu bulguların ışığında İtalyancada Türk edebiyatının yerini sorgulamak olduğu gözlemlenmektedir. Öncelikle bir saptama yapmak için hazırlanan bibliyografya, daha araştırma aşamasında ürettiği birçok soru ve sorunsal yoluyla yazarın bir çeviri eserler bibliyografyası hazırlarken ne tür kısıtlamalarla karşılaştığına ilişkin verimli bir çözümleme yapmasına da izin

vermektedir. İlginç değerlendirmelere ve sonuçlara sahip olan bu makalenin de yine dayandığı geniş kaynakça ve bibliyografya verileri ile başka araştırmalar için yol gösterici olacağını umuyoruz.

Bu sayının son makalesi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İspanyol Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Doç. Dr. Rafael Carpintero Ortega'ya aittir. “Turkish Literature Published in Spain (1954-2010)” başlığını taşıyan bu çalışma Türkçeden İspanyolcaya ilk edebiyat eserinin çevrildiği tarih olan 1954'ten 2010 yılının sonuna kadar İspanya'da Türk edebiyatının yayınlanma serüvenini değerlendirmektedir. Bu çalışma da ayrıntılı bir bibliyografyaya dayanmaktadır. Bir çeviri eserler bibliyografyası hazırlamanın kısıtlamalarını tartışan yazar, veri toplama ve sıralama aşamalarında hangi ölçütlerden yararlandığını paylaştıktan sonra bu verileri, İspanyol yayıncılık sektörünün politikalarına ışık tutacak biçimde değerlendirmektedir. Bu değerlendirmede çevrilecek yazarların seçimi, çeviri yapılan aradiller, tür ve konu seçimi gibi bileşenlere dikkat çekilmektedir. Son yıllarda İspanyada Türk edebiyatına yönelik artan ilginin niteliğini değerlendirirken edebiyatımızın İspanyolcadaki varlığını kısıtlayan sorunları da tespit etmektedir.

Bu sayıda iki kitap tanıtımına yer verilmiştir. İlki İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Doktora programı öğrencisi ve Trakya Üniversitesi öğretim elemanı İnönü Korkmaz'ın tanıttığı Ülker İnce ve Işın Bengi-Öner tarafından kaleme alınmış olan *Kızılıcak Karpuz Olur mu Hiç? İlahi Çevirmen* adlı yayındır. Çeviribilim alanında ülkemizde etkin bir kaynak ve yayın olarak dikkat çeken kitabın amacı ve uygulamaları tanıtımda ayrıntılı olarak ele alınmıştır. İkinci kitap ise Yeni Yüzyıl Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Erendiz Özbayoğlu tarafından tanıtılan Tunç Özben'in aldığı “*Da “Mamma! Li Turchi!” a “Mamma!?! Gli Italiani!?” Il turco nella traduzione italiana di Midnight Express* başlıklı yayınıdır. Kitap tanıtım yazısının başlığında işaret edildiği gibi imgebilim ve çeviribilim ilişkisini odağa almaktadır.

İyi okumalar dileriz.

Alev Bulut-Betül Parlak

Sayı Editörleri

Preface

I.U. Journal of Translation Studies, is a refereed international journal of regional research, as is stated in our manifesto. Its primary objective is to publish articles that promote the discussion of translational phenomena and data that originate in our region and language, which do not seem to be very visible in the Western world, to discuss them under the light of contemporary translation theories and share them with translation scholars in the international arena. Based on this objective, we planned to publish a Special Issue in the publication period of 2012-2013, the “Call for Papers” for which we had shared with translation scholars. Our aim was to provide space for the publication of bibliographical studies that were based on the translations of works from Turkish into other languages and articles that would evaluate these bibliographies. By doing so, we were hoping to serve as an intermediary for the presentation of bibliographical data to other researchers, as well as sharing the findings of the articles that would evaluate the bibliographies with colleagues to promote further academic discussion. Yet, we fell short of receiving the thematic works in question before the deadline and as a refereed academic journal that is required to publish two issues annually we were obliged to cancel the Special Issue project. We decided, instead, to follow the announced thematic line in the upcoming issues in keeping with the objectives of the Journal. As such, the 5th Issue compiled articles by researchers who submitted their works in line with the theme. We, thus, hope to promote the discussion of the presence of Turkish works in other languages with various components and actors involved in their translation at national and international platforms and will be happy to publish articles on the same theme in the coming issues as well.

The first article of this Issue by Muazzez Uslu, PhD student at Boğaziçi University, is titled “Representation of Turkish Literature in English: Translations of Short Stories as a Case”. In the article, the author aims at discussing the reasons for the increase in the number of translations of short stories from Turkish into English after the 2000s from a historical and critical perspective. Taking short story genre into focus, she attempts at evaluating the representation of a culture and language in another language in the example of Turkish literature, namely translation of short stories from Turkish into English. The empirical data of the article is based on the bibliography of short stories that were translated from Turkish into English between 2000-2010, prepared previously by the author herself and this bibliography is shared with researchers as the appendix of the article.

The second article is by Arzu Eker Roditakis, PhD student at Aristotle University Thessaloniki, is titled “A Paratextual Look at the Greek Translations of Turkish Novels”. In this article, the author presents a critical, interpretative and descriptive analysis of the paratexts of novels translated from Turkish into Greek in recent years. Paratexts, as has been noted by the author, are attached a functional role in the reception of the text as well as influencing the way a translated text is received by readers and reflecting the modes of reading in question. The first part of the article discusses the metonymic construction and representation of Turkish culture in the paratexts in the example of book covers and title translations. Second part of the article discusses the function of other paratexts such as translators’ notes and the map of Istanbul in addition to the book cover and the title of the Greek translation in Ahmet Ümit’s novel *İstanbul Hatırası* in terms of the presentation of the novel to the target reader.

In the pages that follow the above article you will find the study titled “Turkish Literature in Greek”, an influential work by researcher, author and translator Ari Çokona that was previously published in *Çevirmenin Notu (Ç.N.)* 7th Issue (January 2009) and was frequently referred to by Roditakis in her article in relation to the presence of Turkish literature in Greek. We decided to publish the bibliography in keeping with the objectives of our publication as a valuable source of data for international translation scholars. Ari Çokona very kindly accepted our proposal and permitted the publication of the work that was prepared with a lot of effort and time. Since the bibliography in question only offered data, it was not sent to the referees for evaluation. We hope that the detailed data base in this bibliographical work proves beneficial for researchers.

The third article of the Issue is by Assoc. Prof. Özlem Berk Albachten of Boğaziçi University and is titled “Turkish Literature in Italian: 1923-2012”. The work is based on a detailed research on the bibliography of the works that were translated from Turkish into Italian between the years 1923-2012. The primary aim of the author is to determine the place of translated Turkish literature in Italian and discuss the conditions and the outcomes of the case in Italian language with regard to the dynamics involved in the process. The bibliography which was initially prepared to offer a review of the above mentioned role and place also allows a productive and detailed analysis for the discussion of constraints that were encountered in the process of preparing a

bibliography of translated works due to various reasons even in the initial stages of the work. The article reaches at evaluations and findings in its conclusion that deserve attention and proves beneficial for future researches of the scholars in the field thanks to its large scale of references and bibliographical data.

The last article of this Issue comes from Assoc. Prof. Rafael Carpintero Ortega of İstanbul University Faculty of Letters, Spanish Language and Literature Division and is titled “Turkish Literature Published in Spain (1954-2010)”. The article evaluates the adventure of Turkish literature in Spanish from 1954, the date of the first publication, to the end of 2010. This work is also based on a detailed bibliographical study. The author discusses the constraints against the preparation of a bibliography of translated works along with the criteria employed in the phases of data collection and classification to use this information in the evaluation in a way as to shed light to the policies of Spanish publication sector. The evaluation involves information concerning the choice of authors to be translated, intermediate languages for translation and choice of text-types and topics. While it evaluates the quality of the recent increase in the interest in Turkish literature in Spain, it also asserts the problems that lead to the constraints against the presence of our literature in Spanish.

This Issue offers two book reviews as well. The first one is by İnönü Korkmaz of Trakya University, doctoral student at İstanbul University. He introduces the book titled *Watermelon for Cranberry? Come on Translator?* written by Ülker İnce and Işın Bengi-Öner which received significant response as a work on translation studies in Turkey. Korkmaz reviews the book with regard to its objective and wide scope of practices in detail. The second review is by Prof. Erendiz Özbayoğlu of Yeni Yüzyıl University. The reviewed work is titled “*Mamma! Li Turchi!*” a “*Mamma!? Gli Italiani!?*” *Il turco nella traduzione italiana di Midnight Express* is written by Tunç Özben. The review focuses on the relation between the image studies and Translation Studies in the context of Italian and Turkish as is suggested by the title of the review in relation with the content of the book.

Enjoy reading the Issue.

Alev Bulut-Betül Parlak

5th Issue Editors

